

ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ ВСТУПНИХ ПЕРЕГОВОРІВ УКРАЇНА-ЄС

Шинкар Віктор Андрійович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

Рошко Світлана Михайлівна

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

Теплова Людмила Іванівна

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

Україна переживає складні часи, пов'язані з російською військовою агресією та історичною можливістю вступу до Євросоюзу. Складність ситуації полягає у тому, що при аналізі існує багато факторів невизначеності і ризику. Мова йде не тільки про поточні проблеми українського суспільства, а й період його післявоєнного відновлення. На початковій стадії переговорів Україна і ЄС повинні завершити скринінг усіх «засадничих глав» (аналіз українського законодавства на відповідність праву Євросоюзу). Далі – сформулювати та погодити з Єврокомісією деякі плани реформ із індикаторами виконання, тобто розділів щодо верховенства права, захисту меншин, функціонування демократичних інститутів, реформування державного управління, тощо.

У Євросоюзі розроблена багатоплоскова схема встановлення і перевірки індикаторів виконання контрольних показників по інтеграції країни в європейські структури. Такий підхід передбачає, що держава-кандидат не знайде креативний шлях нормального виконання вимог Євросоюзу без проведення реформ по суті. У той же час, передбачена можливість використання переваг євроінтеграції поетапно, ще до повної готовності до вступу в ЄС. Зокрема це стосується «поетапного входження» до окремих політик, ринку та програм Європейського Союзу. По суті, розширення ЄС здійснюється за правилами, які забезпечують гнучкість процесу у разі непередбачуваних подій. Вступні переговори за своєю природою є відкритим процесом, результат якого не може бути гарантованим заздалегідь. Тільки успішне виконання вступних

переговорів може завершитися входженням України до Євросоюзу. Тому різні сценарії обмеженого вступу України в ЄС із 2027 року є неможливими [1].

Процес інтеграції – це завжди певний виклик як для країни-кандидата, так і самого Євросоюзу. За останні роки в європейських дослідницьких центрах було опубліковано ряд досліджень, присвячених майбутній інтеграції України. За розрахунками наукового інституту «Брюгел», загальні річні витрати, пов'язані з інтеграцією України, становитимуть 0,13 відсотків ВВП ЄС. Вступ України може потребувати збільшення євробюджету на 20%. Однак інтеграція нашої країни в європейські структури позитивно вплине на економічні і політичні можливості ЄС. Мова йде про збільшення загального ВВП Євросоюзу через торгівлю, прямі іноземні інвестиції, збільшення рівня зайнятості, податкових надходжень. Із політичної точки зору, Україна посилить ЄС своїм багатостороннім захистом від росії. НАТО та Євросоюз переосмислює стратегію і завдання для свого військово-оборонного комплексу. Позитивним слід вважати і той факт, що за 2025 рік довіра українців до ЄС зростає з 69,2% до 72,1%. Причому 67,5% вважають, що, якщо процес євроінтеграції буде супроводжуватися зростанням цін та додатковими адміністративними процедурами, то це не вплине на їхню підтримку європейського курсу. Опитування висвітлює і очікування українців від євроінтеграції. Ознакою її цінності є боротьба з корупцією (19,2%), підвищення рівня життя (12%), верховенства права (8,4%), дотримання принципів демократії [2].

Одним із лідерів ресурсу української інтеграції в структурі Євросоюзу є цифрова трансформація. В умовах воєнного стану вдалося створити ряд ефективних діджитал-інструментів у сфері документообігу, підприємництва, декларування, запровадження електронних реєстрів. По суті, зроблено початок гармонізації національних законопроектів щодо кібербезпеки за європейськими стандартами. У ході подальших реформ української ІТ сфери, необхідно звернути увагу на досвід Естонії. За роки незалежності ця країна відбудувала економіку і стала лідером цифрової трансформації в ЄС. В Естонії ефективно працюють понад 1400 стартапів, що робить її найбільшим хабом інновацій у Центральній та Східній Європі. Держава з високим рівнем освіти, простою, зрозумілою системою оподаткування та майже повністю діджиталізованою системою суспільних взаємовідносин стала одним з лідерів у технологічному світі. Приклад Естонії показує, що країни, які не мають великих запасів природних ресурсів, можуть стати лідерами світової технологічної конкуренції. Потрібно лише створити сприятливі умови для розвитку інновацій [3].

Один із ключових елементів адаптації України в структурі ЄС є український аграрний сектор. Фактично відбувається приєднання до

Євросоюзу ефективно працюючого і конкурентоспроможного сільського господарства. Україна входить у процес інтеграції як один із ключових глобальних виробників продовольства у світі. Європейські стандарти передбачають масштабну модернізацію аграрного сектору: перехід на іншу систему захисту рослин, зміну технології вирощування, інвестиції у тваринницьку інфраструктуру, екологічні вимоги, посилення контролю якості тощо. За оцінками незалежних аналітичних центрів, імплементація регламентів без адаптацій може призвести лише у сфері засобів захисту рослин до втрат на понад 2,5 млрд. євро на рік або 70-150 євро на гектар – через заборону використання в Україні близько 100 діючих речовин. Загальні ж втрати для агросектору будуть набагато більшими. Таким чином, питання полягає не втому, чи потрібні Україні стандарти ЄС. Головне, як їх впроваджувати, щоб не завдати шкоду сектору, який формує продовольчу безпеку України. Адже сьогодні ключовими для української економіки залишаються ринки Африки, Азії та Близького Сходу. Саме вони забезпечують обсяги експорту, валютну виручку і значну роль у формуванні позитивного платіжного балансу. У даній ситуації раціональним слід вважати підхід, коли для європейського ринку Україна повинна виконувати вимоги та регламенти Євросоюзу. Для інших партнерів залишити чинну модель виробництва, для збереження конкурентоспроможності української продукції у світі [4].

Аутсайдерами руху України до Євросоюзу є соціальна політика та зайнятість. Ця сфера перебуває на початковій стадії адаптації до правил та норм законодавства ЄС. Основною причиною такої ситуації є воєнні дії на території України, які зумовлюють багато невизначеностей і ризиків в економіці. Спостерігається напружена ситуація на ринку праці, особливо серед представників робочих спеціальностей, логістів та представників роздрібною торгівлі. Така ситуація зберігатиметься певний час і в повоєнний період на етапі відбудови країни. Водночас, за прогнозами НБУ, тренд безробіття в Україні буде мати тенденцію до зниження з 14,2% у 2024 році до 11,9% у 2025 та 10,6% у 2026 році і досить швидкому зростанню реальних заробітних плат [5]. У першому кварталі 2024 року середня заробітна плата в Україні збільшилася на 22,5% порівняно з минулим роком і становила 18903 грн. У секторі інформації та телекомунікації – 49473 грн., в закладах культури – 11063 грн., освіти – 12 649 грн. [6]. Така структура заробітних плат свідчить про серйозні соціальні диспропорції в економіці України.

Кожна країна, яка претендує на членство в Євросоюзі повинна здійснювати політичні і економічні реформи. Для України важливими є:

1. Формування в рамках переговорної рамки з ЄС основних елементів ринкової системи (захисту прав приватної власності, свободи підприємництва, конкурентного середовища в економіці і політиці, невтручання держави в ціноутворення на конкурентних ринках тощо).

2. Подальший розвиток України, в умовах війни з росією, пов'язаний з великими невизначеностями і ризиками, які спрогнозувати важко. Тому необхідне прискорення у здійсненні інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом.

Список використаних джерел:

1. Сидоренко Сергій. Зеленський описав шлях швидкого вступу України в ЄС та пояснив заяви про 2027 рік. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/01/30/7230129/> (дата звернення: 10.02.2026).

2. Панченко Юрій. Як змінилася довіра українців до світових лідерів та що з ЄС та НАТО. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/12/15/7227105/> (дата звернення: 10.02.2026).

3. Пилипів Ігор. Балтійська IT-республіка. Як Естонія стала технологічним лідером Європи. *Європейська правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/08/23/718360/> (дата звернення: 10.02.2026).

4. Дикун Андрій. Вступити до ЄС та не вбити агросектор: якою має бути імплементація Україною євростандартів. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2026/01/8/7228538/> (дата звернення: 10.02.2026).

5. Волокіта Віктор. НБУ прогнозує зниження безробіття і зростання зарплати у найближчі два роки. *Європейська правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/30/714459/> (дата звернення: 10.02.2026).

6. Економічна правда. Середня заробітна плата українця зросла на 22,5% в першому кварталі – Держстат. *Європейська правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/06/3/714630/> (дата звернення: 10.02.2026).